

Zagreb, 21. studenoga 2011.

Hrvatska agencija za poštu i
elektroničke komunikacije

Jurišićeva 13
10000 Zagreb

Predmet: Javna rasprava o prijedlogu odluke kojom se HT-u određuju izmjene i dopune Standardne ponude Hrvatskog Telekom d.d. za uslugu veleprodajnog širokopojasnog pristupa.
- dostava komentara

Poštovani,

U okviru otvorene javne rasprave o prijedlogu odluke kojom se HT-u određuju izmjene i dopune Standardne ponude Hrvatskog Telekom d.d. za uslugu veleprodajnog širokopojasnog pristupa, a koja se vodi pred Hrvatskom agencijom za poštu i elektroničke komunikacije (*dalje u tekstu: HAKOM*), trgovačko društvo B.net Hrvatska d.o.o., sa sjedištem u Zagrebu, Avenija Dubrovnik 16 (*dalje u tekstu: B.net*), kao operator elektroničkih komunikacija dostavlja sljedeće očitovanje.

Prije svega, B.net se zahvaljuje na mogućnosti sudjelovanja i iznošenja argumenata tijekom ove javne rasprave, kao i tijekom rasprava o dokumentima koji su prethodili citiranoj Odluci. Dodatno, prije iznošenja mjerodavnog sadržaja, i ovu priliku bi iskoristili da se zahvalimo stručnim službama te Vijeću Hakoma na svim do sad poduzetim pravnim koracima da se na pravilan, europski usporediv, pravičan i održiv način uredi pitanje pružanja širokopojasnog pristupa putem FTTH tehnologije. Izlišno je napominjati kako je ispravna regulacija i pronalazak pravilne mjere, od interesa ne samo za tržište elektroničkih komunikacija već i za Republiku Hrvatsku u cjelini.

Komentari Odluke te dodatni prijedlozi regulacije

(i) **Članak 5.4. stavak 7. Cjenika**

Bez obzira na to je Odlukom izmijenjen članak 5.4. stavak 7. Cjenika za uslugu veleprodajnog širokopojasnog pristupa na temelju FTTH tehnologije, **B.net drži kako postoji opravdana bojazan kako se i ovakva umanjenja neće pokazati dovoljnima da bi spriječila generiranje gubitaka Operatora korisnika.** Mogući gubitak je samo mogući simptom puno težih posljedica. Naime, gubitkom interesa operatora za sudjelovanje na tržištu putem FTTH tehnologije, došlo bi do nove monopolizacije koja teoretski i praktično dovodi do višestrukih negativnih posljedica. One se prije svega očituju u nedostatku konkurencije i potrošačkog izbora, konstantnom i opetovanom rastu cijena te nepovoljnoj kapitalnoj alokaciji.

Opisanim načinom umanjena i stopama koje je Hakom predložio (odnosno izmijenio prijedlog HT-a), ostaje upitna primjena u praksi. Ističemo kako Hakom treba odrediti i veća umanjena od predloženih, sve kako bi se spriječilo istiskivanje (ili ulazak novih takmaca) konkurenata putem malih razlika u cijeni pristupa mreži koja se obračunavaju konkurentima na uzlaznom tržištu i cijene koju će HT obračunavati za svoje maloprodajne usluge. Naime, B.net je već iznio konzervativnu kalkulaciju koja je predložene stope umanjena smatrala teoretskim minimumom na kojem se poslovanje uopće može odvijati. Pri tome nisu se iskazali svi troškovi, veliki dio troškova je zanemaren.

Uz sve navedeno, poznato je kako operator u vladajućem položaju uspijeva tijekom vremena nametnuti i druge „skrivené“ troškove koji dovode do opterećenja na konkurente. Stoga, umanjene treba dodatno povećati jer time HT ne bi trpio nikakve direktne štete, a umanjila bi se mogućnost da HT odrazi svoj vladajući položaj kroz podizanje svojih cijena prema potrošačima iznad konkurentne razine, a da time ne privuče nove takmace.

(ii) **Članak 5.5. Cjenik dodatnih virtualnih kanala za IPTV i VoIP uslugu**

Mjesečna naknada za virtualni kanal za IPTV 4 Mbit/s SD 20,00 kuna značajno je previsoka. Ako se uzme u obzir činjenica kako maloprodajna cijena MaxTV-a koju HT naplaćuje za osnovni paket, iznosi 53 kune bez PDV-a, a u čemu je sadržan trošak sadržaja (odnosno prava i naknada prema licencijskim dobavljačima) te korištenje STB uređaja, onda je jasno kako HT želi isključiti operatore s tržišta IPTV-a. Naime, IPTV je postao usluga prvog ili drugog odabira, potrošači je sve češće konzumiraju u paketima s drugim uslugama, a također njen retencijski značaj je sve veći. Time je jasno kako se HT kroz potrošačku percepciju usluga elektroničkih komunikacija kao konvergentnih rješenja želi izboriti za status prve opcije, ili de facto jedinog operatora punog portfelja.

Operatorima korisnicima ostaje značajno visok trošak sadržaja (viši od HT-ovog radi slabije pregovaračke snage) te B.net smatra kako cijena za virtualni IPTV kanal mora biti troškovno orijentirana. Drugim riječima, od HT-ove maloprodajne cijene MaxTV-a mora se odbiti cjelokupna cijena sadržaja (licencijskih prava, ali i drugih autorskih troškova), trošak korištenja STB-a i svaki drugi trošak vezan uz pružanje citirane usluge. Upravo ovdje leži zamka i najveća opasnost iznijetog prijedloga Odluke, a pri tome uvažavajući marketinški potencijal IPTV-a, da HT na jednostavan i suptilan način zaustavi svaku mogućnost konkurencije preko *bitstreama*.

Ukoliko operatori korisnici budu prisiljeni pružati ne-paketirane usluge (jer je računica na veleprodaji nerealno postavljena) i gdje se IPTV ne može troškovno opravdano pružiti, te pri tome biti percipiran od potrošača kao operator s nedovoljnom paletom usluga i to u trenutku dok je IPTV tržišno najpoželjnija usluga s velikim rastom, označava siguran put prema novoj tržišnoj (re)monopolizaciji.

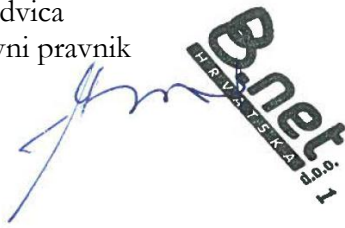
Završne opaske

Također, iznova ćemo Hakomu istaknuti dostavljeni sukus komentara koji se odnosio na prezentacije i prijedlog regulacije FTTH pristupa od strane HT-a, a vezano uz namjeru izgradnje optičke infrastrukture. Smatramo da je i dalje aktualan i da je o nekim aspektima potrebno i nadalje voditi računa. Tako napominjemo kako HT nije postupio sukladno Pravilniku o svjetlovodnim distribucijskim mrežama iako je u pitanju samo nekoliko tisuća priključaka, u što se Naslov treba i neposredno uvjeriti koristeći se mogućnošću stručnog nadzora. U okviru

sastanaka održanih u proljeće 2010. godine svi operatori usuglasili su načela pod kojima će se pristupiti regulaciji mreža nove generacije, a to su: održivo tržišno natjecanje, zaštita korisnika i poticanje investicija.

Na kraju, još jednom valja naglasiti kako je ulaganje u svjetlovodnu infrastrukturu dugoročno, a s takvim konceptom svaki pritisak i ucjena bivšeg monopolista mogu se smatrati prijetnjom održivom tržišnom natjecanju, ali i što je važnije, opravdanim interesima potrošača, građana Republike Hrvatske.

Mislav Bradvica
Korporativni pravnik

B.net
HRVATSKA
d.o.o.